

บทเรียนที่ 11

การปรับปรุงบัญชี

11.1 รายการปรับปรุงและวัตถุประสงค์ของการปรับปรุงบัญชี

11.1.1

รายการปรับปรุง

รายการปรับปรุง (Adjusting Entries) หมายถึง การบันทึกบัญชีเพื่อเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินที่บันทึกบัญชีไว้ให้ถูกต้อง รวมถึงการบันทึกรายการทางบัญชีเพื่อให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เจ้าของแสดงยอดคงเหลือถูกต้องตามเกณฑ์คงค้าง ก่อนจัดทำงบการเงิน

11.1.2

วัตถุประสงค์ของการปรับปรุงบัญชี

- 1 เพื่อแก้ไขข้อมูลทางบัญชีให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงในรอบระยะเวลาบัญชี
- 2 เพื่อแก้ไขบัญชีแยกประเภทต่าง ๆ ให้มียอดคงเหลือที่ถูกต้องก่อนทำการปิดบัญชี
- 3 เพื่อปรับปรุงการบันทึกบัญชีแยกประเภทบางรายการที่ยังไม่มีการบันทึกบัญชีให้ครบ
- 4 เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดจากการบันทึกบัญชีให้ถูกต้อง
- 5 เพื่อใช้งบการเงินแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินที่ถูกต้อง

11.2 ประเภทของรายการปรับปรุง

- 1 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accrued Expenses)
- 2 รายได้ค้างรับ (Accrued Revenue)
- 3 ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า (Prepaid Expenses)
- 4 รายได้รับล่วงหน้า (Deferred Income)
- 5 ค่าเสื่อมราคา (Depreciation Expenses)
- 6 หนี้สงสัยจะสูญ (Doubtful Account)
- 7 วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป (Supplies used)

11.3 การปรับปรุงบัญชีในวันสิ้นงวดบัญชี

1. รอบระยะเวลาบัญชีหรืองวดบัญชี (Accounting Period)

การวัดผลการดำเนินงานของกิจการจะมีการกำหนดเป็นช่วงเวลาการเริ่มต้นและสิ้นสุดในการทำบัญชี และแสดงผลการดำเนินงาน ซึ่งเรียกว่า **รอบระยะเวลาบัญชีหรืองวดบัญชี** เช่น ทุกเดือน 3 เดือน 6 เดือน หรือทุกปี เป็นต้น โดยปกติงวดบัญชีของกิจการนิยมกำหนดเวลาเป็น 1 ปี และการกำหนดปีทางการบัญชีไม่จำเป็นต้องเริ่มต้นเช่นเดียวกับปีปฏิทิน คือ 1 มกราคม แต่โดยปกติแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับปีปฏิทินจึงนิยมเริ่มต้นวันที่ 1 มกราคม และสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

2. เกณฑ์การบันทึกบัญชี

การปรับปรุงบัญชีในวันสิ้นงวดบัญชีจะเกิดจากหลักเกณฑ์การบันทึกบัญชี คือ เกณฑ์คงค้างและหลักการบัญชี คือ

- 1 หลักการเกิดขึ้นของรายได้ (Revenue Principle)** หมายถึง รายได้ที่เกิดขึ้นเมื่อกิจการขายสินค้าหรือให้บริการและได้ส่งมอบสินค้าหรือบริการแล้ว แม้ว่ากิจการยังไม่ได้รับชำระเงินจากลูกค้าก็ตามซึ่งจะถือว่าเป็นรายได้ของงวดบัญชีนั้น
- 2 หลักการจับคู่ระหว่างรายได้และค่าใช้จ่าย (Matching Concept of Revenue)** เป็นหลักการที่แสดงถึงการเกิดขึ้นของรายได้ซึ่งสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายในงวดนั้น ๆ ซึ่งกำหนดให้กิจการรับรู้รายได้พร้อมกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากรายการหรือเหตุการณ์ทางบัญชีเดียวกัน เช่น กิจการรับรู้ค่าจ้างเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีที่คนทำงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้

“ **เกณฑ์การบันทึกบัญชีที่กิจการใช้เป็นหลักเกณฑ์การบันทึกบัญชี
ที่ต้องทำการปรับปรุงบัญชี คือ “เกณฑ์คงค้าง”** ”

เกณฑ์คงค้าง (Accrual basis) หรือ เกณฑ์สิทธิ คือ วิธีการบัญชีที่ใช้เป็นหลักในการพิจารณาเพื่อบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายให้อยู่
ในงวดเวลาต่างๆ โดยคำนึงถึงรายได้ที่พึงรับและค่าใช้จ่ายที่พึงจ่ายเพื่อให้แสดงผลการดำเนินงานของแต่ละงวดนั้นได้อย่างเหมาะสม
โดยไม่คำนึงถึงรายรับและรายจ่ายที่เป็นเงินสดว่าได้เงินมาแล้วหรือจ่ายเงินไปแล้วหรือไม่ตามเกณฑ์เงินสด

ดังนั้นเกณฑ์คงค้างจึงเป็นเกณฑ์ที่ใช้วัดผลการดำเนินงานสำหรับแต่ละงวด
บัญชี โดยพิจารณาจากรายได้และค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เป็นของงวดบัญชีนั้น
จริง และจะแยกส่วนที่ไม่ได้เป็นรายได้และค่าใช้จ่ายของงวดบัญชีนี้ออกไป
โดยทั่วไปกิจการจึงนิยมใช้เกณฑ์คงค้างในการบันทึกบัญชี เนื่องจากสะท้อน
ให้เห็นถึงความสามารถในการทำกำไรที่แท้จริง และการคำนวณรายได้ตาม
เกณฑ์คงค้างจะต้องพิจารณาถึงรายการปรับปรุงเกี่ยวกับรายได้รับล่วงหน้า
รายได้ค้างรับสำหรับงวดบัญชีนี้นั้นด้วย ส่วนการคำนวณค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์
คงค้างก็ต้องคำนึงถึงรายการปรับปรุงเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ค่าใช้จ่าย
จ่ายล่วงหน้าของงวดบัญชีนี้นั้นด้วยเช่นกัน

3. ขั้นตอนการปรับปรุงบัญชีในวันสิ้นงวดบัญชี

เมื่อถึงวันสิ้นงวดบัญชีกิจการต้องวิเคราะห์บัญชีแยกประเภทที่ผ่านกระบวนการทำบัญชี เพื่อทำการปรับปรุงบัญชีให้ถูกต้องเป็นไปตามเกณฑ์คงค้าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1 บันทึกรายการปรับปรุงบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

2 ผ่านรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป ไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป

3 คำนวณยอดคงเหลือหลังปรับปรุงของบัญชีแยกประเภทต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดทำบทดลองหลังปรับปรุง

4 จัดทำงบการเงิน

4. วิธีการปรับปรุงบัญชี

การบันทึกรายการปรับปรุงบัญชีแต่ละประเภทจะมีวิธีการปรับปรุงแตกต่างกันในการบันทึกบัญชีซึ่งวิธีการปรับปรุงบัญชีตามรายการปรับปรุงแต่ละประเภท ดังนี้

11.3.1

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accrued Expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแล้วในงวดบัญชีปัจจุบันซึ่งกิจการได้รับและได้ใช้ประโยชน์แล้วแต่ยังไม่ได้ทำการจ่ายเงินและยังไม่ได้บันทึกรายการลงในสมุดบัญชีจึงทำให้กิจการมีหนี้สินเกิดขึ้น เช่น ดอกเบี้ยค้างจ่าย ค่าแรงงานค้างจ่าย เป็นต้น ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายถือเป็นหนี้สินหมุนเวียนที่ต้องแสดงในงบฐานะการเงินและมีวิธีปรับปรุงบัญชี ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 2

พ.ศ. 25xx		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ธ.ค.	31	ค่าใช้จ่าย (ระบุชื่อ)		XX	-		
		ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย				XX	-
		ปรับปรุงค่าใช้จ่ายค้างจ่าย					

ตัวอย่างที่ 1 ในวันที่ 31 ธันวาคม 2566 ร้านวันใหม่บริการจ่ายค่าแรงพนักงานเดือนนี้จำนวน 20 คน คนละ 9,000 บาท แต่มีพนักงาน 2 คน ไม่ได้มารับค่าแรงในเดือนนี้ และกิจการปิดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 2

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ธ.ค.	31	ค่าแรงงาน (9,000X2)	501	18,000	-		
		ค่าแรงงานค้างจ่าย	202			18,000	-
		บันทึกค่าแรงงานค้างจ่าย					

การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท

บัญชีค่าแรงงานค้างจ่าย

เลขที่ 202

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ธ.ค.	31	ค่าแรงงาน	รว.2	18,000	-

บัญชีค่าแรงงาน

เลขที่ 501

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ธ.ค.	31	ค่าแรงงาน	รว.2	18,000	-						
		ค้างจ่าย									

รายได้ค้างรับ

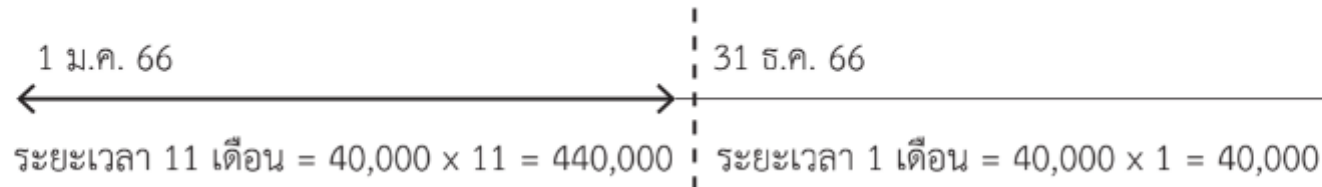
รายได้ค้างรับ (Accrued Revenues) หมายถึง ค่าบริการที่กิจการได้ให้บริการแก่ลูกค้าแล้วแต่ยังไม่ได้รับเงินและบันทึกบัญชี ณ วันสิ้นงวดบัญชี บัญชีรายได้ค้างรับเป็นรายการสินทรัพย์หมุนเวียนซึ่งต้องแสดงในงบฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี มีวิธีปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป ดังนี้

หน้าที่ 2

พ.ศ. 25xx		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ธ.ค.	31	รายได้ค้างรับ	106	XX	-		
		รายได้.....	401			XX	-
		ปรับปรุงรายได้ค้างรับ					

ตัวอย่างที่ 2 ร้านเวหาบริการ ได้เปิดให้ลูกค้ารายหนึ่งได้เช่าอาคารโดยคิดค่าเช่าเดือนละ 40,000 บาท เป็นเวลา 1 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566 ถึง 31 ธันวาคม 2566 ปรากฏว่าในเดือน ธันวาคมนั้น ลูกค้าไม่ได้จ่ายค่าเช่า แต่ร้านเวหาบริการทำการปิดบัญชี ณ 31 ธันวาคม 2566

คำนวณ $40,000 \times 12 = 480,000$ บาท

การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้ เนื่องจากมีการบันทึกบัญชีมาแล้วทั้งเดือน

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 2

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ธ.ค.	31	รายได้ค่าเช่าค้างรับ	106	40,000	-		
		รายได้ค่าเช่า	401			40,000	-
		ปรับปรุงรายได้เดือนธันวาคม 2567					

การผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป ดังนี้

บัญชีรายได้ค่าเช่าค้างรับ

เลขที่ 106

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ธ.ค.	31	รายได้ค่าเช่า	รว.2	40,000	-						

บัญชีรายได้ค่าเช่า

เลขที่ 401

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ธ.ค.	31	รายได้ค่าเช่า	รว.2	40,000	-
								ค้างรับ			

ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า (Prepaid Expenses) คือ ค่าใช้จ่ายที่กิจการได้จ่ายไปแล้วในงวดบัญชีปัจจุบัน แต่ได้รวมค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งที่เป็นของงวดบัญชีหน้าไว้ด้วย จำนวนเงินที่ใช้ประโยชน์ในปีปัจจุบันถือเป็นค่าใช้จ่าย จำนวนที่ใช้ประโยชน์ในงวดบัญชีหน้าถือเป็นสินทรัพย์ เช่น ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายล่วงหน้าเป็นค่าใช้จ่ายที่กิจการจ่ายไปเป็นค่าบริการแล้วในงวดบัญชีปัจจุบัน แต่ยังสามารถได้รับประโยชน์ไม่หมด เหลือบางส่วนที่สามารถจะใช้ประโยชน์ในงวดบัญชีถัดไป จึงต้องปรับปรุงค่าใช้จ่ายส่วนที่ยังไม่ถึงกำหนดเวลาการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเป็นค่าใช้จ่ายล่วงหน้าบัญชีค่าใช้จ่ายล่วงหน้าเป็นบัญชีสินทรัพย์หมุนเวียนต้องแสดงยอดในงบฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชีมีวิธีบันทึกรายการปรับปรุงได้ 2 วิธี ดังนี้

1

เมื่อมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นให้บันทึกไว้เป็นบัญชีค่าใช้จ่าย ณ วันที่กิจการจ่ายเงิน

2

เมื่อมีค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าเกิดขึ้นให้บันทึกไว้เป็นบัญชีสินทรัพย์ ณ วันที่กิจการจ่ายเงิน

วิธีที่ 1 บันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่าย ณ วันที่กิจการจ่ายเงิน เมื่อกิจการจ่ายเงินสดจะบันทึกบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน เมื่อสิ้นงวดบัญชีจึงปรับปรุงเฉพาะส่วนที่ยังไม่ถึงกำหนดเวลาที่จะได้รับประโยชน์ตอบแทนเป็นค่าใช้จ่ายล่วงหน้า โดยบันทึกบัญชีดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 2

ท.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
-	-	ค่าใช้จ่าย (ระบุชื่อบัญชี)	50X	XX	-		
		เงินสด	101			XX	-
		เมื่อกิจการจ่ายค่าใช้จ่ายเป็นเงินสด					
ธ.ค.	31	ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	10X	XX	-		
		ค่าใช้จ่าย (ระบุชื่อบัญชี)	50X			XX	-
		เมื่อปรับปรุงค่าใช้จ่ายล่วงหน้า					

วิธีที่ 2 บันทึกไว้เป็นสินทรัพย์ ณ วันที่กิจการจ่ายเงิน เมื่อกิจการจ่ายเงินสดก็จะบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายล่วงหน้าทั้งจำนวน หรือ ณ วันที่กิจการจ่ายเงิน บันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายไปเป็นสินทรัพย์ทั้งจำนวนจึงต้องปรับปรุงบัญชีเมื่อสิ้นงวดบัญชี เฉพาะส่วนที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไปแล้วเป็นค่าใช้จ่าย โดยบันทึกการปรับปรุงบัญชีดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 2

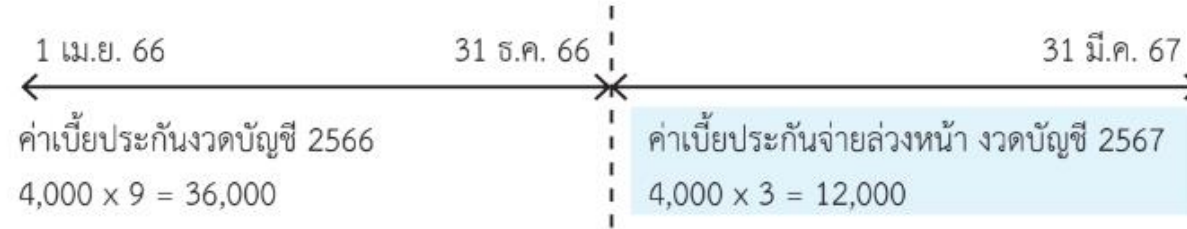
ท.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
-	-	ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	10X	XX	-		
		เงินสด	101			XX	-
		เมื่อกิจการจ่ายค่าใช้จ่ายเป็นเงินสด					
ธ.ค.	31	ค่าใช้จ่าย (ระบุชื่อบัญชี)	50X	XX	-		
		ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	10X			XX	-
		เมื่อปรับปรุงค่าใช้จ่ายล่วงหน้า					

ตัวอย่างที่ 3 ร้านกึ่งฟูบริกากร ได้ทำประกันภัยไว้ 1 ปี เริ่มตั้งแต่ 1 เมษายน 2566 ในวันนี้ได้จ่ายค่า เบี้ยประกันเป็นเงินสด 48,000 บาท และจะปิดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี

วิธีที่ 1 บันทึกลงไว้เป็นค่าใช้จ่าย ณ วันที่กิจการจ่ายเงิน

การคำนวณ $48,000 \div 12 = 4,000$

ค่าเบี้ยประกันทั้งสิ้น		48,000	บาท
ระยะเวลาที่เอาประกัน (1 เม.ย.66- 31 มี.ค.67)		12	เดือน
ค่าประกันเดือนละ	$48,000 \div 12$	= 4,000	บาท
ระยะเวลาประกันที่เหลือ (1 เม.ค.67 - 31 มี.ค.67)		3	เดือน
ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	$4,000 \times 3$	= 12,000	บาท

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
เม.ย.	1	ค่าเบี้ยประกัน	501	48,000	-		
		เงินสด	101			48,000	-
		จ่ายค่าเบี้ยประกันเป็นเงินสด					
ธ.ค.	31	ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	105	12,000	-		
		ค่าเบี้ยประกัน	501			12,000	-
		ปรับปรุงค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า					

การผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป ดังนี้

บัญชีค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า

เลขที่ 105

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ธ.ค.	31	ค่าเบี้ยประกัน	รว.2	12,000	-						

บัญชีค่าเบี้ยประกัน

เลขที่ 501

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
เม.ย.	1	เงินสด	รว.2	48,000	-	ธ.ค.	31	ค่าเบี้ยประกัน	รว.2	12,000	-
								จ่ายล่วงหน้า			

วิธีที่ 2 บันทึกไว้เป็นสินทรัพย์ ณ วันที่กิจการจ่ายเงิน

การคำนวณ $48,000 \div 12 = 4,000$

ค่าเบี้ยประกันทั้งสิ้น		48,000	บาท
ระยะเวลาที่เอาประกัน (1 เม.ย.66- 31 มี.ค.67)		12	เดือน
ค่าประกันเดือนละ	$48,000 \div 12 =$	4,000	บาท
ระยะเวลาประกันที่ครบกำหนด (1 เม.ย. 66 – 31 ธ.ค.66)		9	เดือน
ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	$4,000 \times 9 =$	12,000	บาท

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 2

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
เม.ย.	1	ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	501	48,000	-		
		เงินสด	101			48,000	-
		จ่ายค่าเบี้ยประกันเป็นเงินสด					
ธ.ค.	31	ค่าเบี้ยประกัน	105	36,000	-		
		ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	501			36,000	-
		เมื่อปรับปรุงค่าเบี้ยประกัน					

การผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป ดังนี้

บัญชีค่าเบี่ยประกันจ่ายล่วงหน้า

เลขที่ 105

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
เม.ย.	31	เงินสด	รว.2	48,000	-	ธ.ค.	31			36,000	-
		12,000									

บัญชีค่าเบี่ยประกัน

เลขที่ 501

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ธ.ค.	31	ค่าเบี่ยประกันจ่ายล่วงหน้า	รว.2	48,000	-						

11.3.4

รายได้รับล่วงหน้า

รายได้รับล่วงหน้า (Deferred revenue) หมายถึง รายได้ที่กิจการได้รับเงินมาล่วงหน้าโดยยังให้บริการแก่ลูกค้าไม่หมด ดังนั้นเมื่อรับเงินมาแล้วจะยังไม่ถือว่าเป็นรายได้ของกิจการแต่ถือว่าเป็นหนี้สินที่มีพันธะในหนี้สินเกิดขึ้น ซึ่งต้องชำระคืนเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาที่ได้ทำสัญญากันไว้ เช่น ค่าเช่ารับล่วงหน้า รายได้ค่าบริการรับล่วงหน้า เป็นต้น รายได้รับล่วงหน้าถือเป็นบัญชีหนี้สินหมุนเวียนโดยจะแสดงยอดไว้ในงบฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี

รายได้รับล่วงหน้ามีการบันทึกรายการได้ 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 บันทึกไว้เป็นรายได้ ณ วันที่กิจการได้รับเงินสด เมื่อกิจการบันทึกบัญชีเป็นรายได้ทั้งจำนวน ณ วันที่ได้รับเงิน กิจการต้องทำการปรับปรุงบัญชีเมื่อวันสิ้นงวดบัญชี เฉพาะส่วนที่ยังไม่ได้ให้บริการตอบแทนเป็นรายได้รับล่วงหน้า โดยบันทึกรายการปรับปรุงบัญชี ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 2

พ.ศ.		รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
-	-	เงินสด	101	XX	-		
		รายได้.....(ระบุชื่อ)	401			XX	-
		เมื่อบันทึกรายได้ทั้งจำนวน					
ธ.ค.	31	รายได้...(ระบุชื่อ)	401	XX	-		
		รายได้รับล่วงหน้า	203			XX	-
		เมื่อปรับปรุงรายได้รับล่วงหน้า					

วิธีที่ 2 บันทึกไว้เป็นรายได้รับล่วงหน้า (หนี้สิน) ณ วันที่กิจการได้รับเงินสด ณ วันที่รับเงินกิจการจะบันทึกบัญชีเป็นหนี้สินทั้งจำนวน ดังนั้น กิจการจึงต้องปรับปรุงบัญชีเมื่อสิ้นงวดบัญชี เฉพาะส่วนที่ให้บริการตอบแทนแล้วเป็นรายได้ โดยมีการปรับปรุงบัญชี ดังนี้

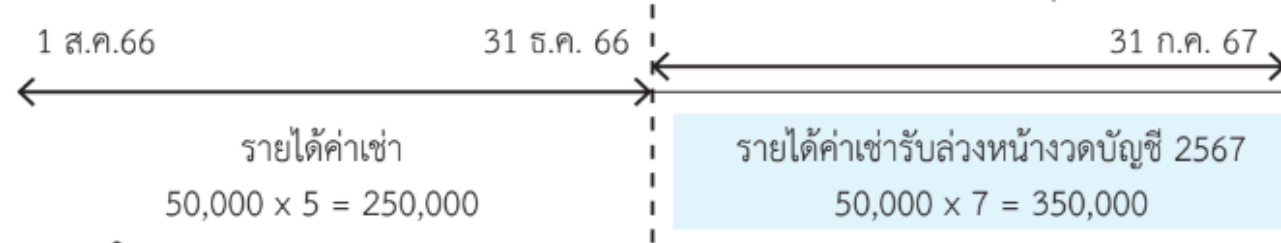
สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 2

พ.ศ.		รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
-	-	เงินสด	101	XX	-		
		รายได้รับล่วงหน้า	203			XX	-
		เมื่อบันทึกรายได้รับล่วงหน้าทั้งจำนวน					
ธ.ค.	31	รายได้รับล่วงหน้า	203	XX	-		
		รายได้.....(ระบุชื่อ)	401			XX	-
		เมื่อปรับปรุงรายได้รับล่วงหน้า					

ตัวอย่างที่ 4 เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2566 กิจการได้รับค่าเช่าทั้งจำนวนเป็นค่าห้องพักเป็นเวลา 1 ปี จำนวน 600,000 บาท กิจการปิดบัญชีวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี

การคำนวณ

รายได้ค่าเช่า		600,000	บาท
ระยะเวลา 1 ปี (1 ส.ค. 66 - 31 ก.ค. 67)		12	ปี
รายได้ค่าเช่าต่อเดือน	$600,000 \div 12 =$	50,000	บาท
ระยะเวลาที่เหลือ (1 ม.ค. 67 - 31 ก.ค. 67)		7	เดือน
รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า	$50,000 \times 7 =$	350,000	บาท

วิธีที่ 1 บันทึกไว้เป็นรายได้ ณ วันที่กิจการได้รับเงินสด

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 2

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ส.ค.	1	เงินสด	101	600,000	-		
		รายได้ค่าเช่า	401			600,000	-
		รับเงินสดรายได้ค่าเช่าเป็นเงินสด					
ธ.ค.	31	รายได้ค่าเช่า	401	350,000	-		
		รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า	203			350,000	-
		ปรับปรุงบัญชีรายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า					

การผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป ดังนี้

บัญชีเงินสด

เลขที่ 101

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ส.ค.	1	รายได้ค่าเช่า	รว.2	600,000	-						

บัญชีค่าเช่ารับล่วงหน้า

เลขที่ 203

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ธ.ค.	31	รายได้ค่าเช่า	รว.2	350,000	-

บัญชีรายได้ค่าเช่า

เลขที่ 203

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ธ.ค.	31	รายได้ค่าเช่า	รว.2	350,000	-	ส.ค.	1	เงินสด	รว.2	600,000	-
		รับล่วงหน้า						250,000			

การผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป ดังนี้

บัญชีเงินสด

เลขที่ 101

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ส.ค.	1	ค่าเช่า	รว.2	600,000	-						
		รับล่วงหน้า									

บัญชีเงินสด

เลขที่ 203

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ธ.ค.	31	รายได้ค่าเช่า	รว.2	250,000	-	ส.ค.	31	เงินสด		600,000	-
								350,000			

บัญชีรายได้ค่าเช่า

เลขที่ 401

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ธ.ค.	31	ค่าเช่า	รว.2	250,000	-
								รับล่วงหน้า			

11.3.5 ค่าเสื่อมราคา

ค่าเสื่อมราคา (Depreciation) เป็นการปันส่วนต้นทุนของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่มีตัวตนที่มีการเสื่อมสภาพ ได้แก่ อาคาร อุปกรณ์ ยกเว้นที่ดิน (ไม่มีการเสื่อมสภาพ) เป็นต้น

เนื่องจากสินทรัพย์ประเภทนี้ให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจเกินกว่า 1 รอบระยะเวลาบัญชี และเพื่อให้การจัดทำงบการเงินถูกต้องจึงต้องทำการปันส่วนต้นทุนสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่มีตัวตนที่มีการเสื่อมสภาพเป็นค่าใช้จ่ายตลอดอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ ดังนั้นการคำนวณค่าเสื่อมราคาจะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

การบันทึกค่าเสื่อมราคาจะบันทึกคู่กับค่าเสื่อมราคาสะสม ซึ่งเป็นบัญชีที่สะสมยอดค่าเสื่อมราคาตั้งแต่เริ่มใช้งานจนถึงปัจจุบัน ในวันที่จัดทำงบการเงินจึงจัดว่าบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสมเป็นบัญชีตรงกันข้ามกับบัญชีสินทรัพย์

การคำนวณค่าเสื่อมราคาก่อนการบันทึกรายการปรับปรุงจะต้องทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. **ราคาทุน** หมายถึง จำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่กิจการจ่ายไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์
2. **อายุการให้ประโยชน์** หมายถึง กรณีใดกรณีหนึ่งต่อไปนี้
 - 1) ระยะเวลาที่กิจการคาดว่าจะมีสินทรัพย์ไว้ใช้
 - 2) จำนวนผลผลิตหรือจำนวนหน่วยในลักษณะอื่นที่คล้ายคลึงกันซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์
3. **มูลค่าซาก** คือ จำนวนเงินที่จะได้รับจากการขายสินทรัพย์นั้นหลังจากที่ได้ใช้สินทรัพย์นั้นจนครบอายุการใช้งานตามหลังจากที่ได้ใช้สินทรัพย์นั้นจนครบอายุการใช้งานตามที่ประมาณไว้

กิจการสามารถใช้วิธีการคิดค่าเสื่อมราคา ซึ่งมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับส่วนจากจำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์อย่างมีระบบตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ ซึ่งมีหลายวิธี เช่น

- 1 **วิธีเส้นตรง (Straight line Method)** วิธีนี้มีผลทำให้ค่าเสื่อมราคามีจำนวนคงที่ตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ หากมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์นั้นไม่เปลี่ยนแปลง
- 2 **วิธียอดคงเหลือลดลง (Diminishing balance Method)** วิธีนี้มีผลทำให้ค่าเสื่อมราคาลดลงตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์
- 3 **วิธีจำนวนผลผลิต (Unit output Method)** วิธีจำนวนผลผลิตมีผลทำให้ค่าเสื่อมราคาขึ้นอยู่กับประโยชน์ (ประโยชน์ หมายถึง วิธีการคิดค่าเสื่อมราคาที่เหมาะสมรูปแบบของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตที่กิจการคาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ และกิจการต้องทบทวนวิธีการคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์อย่างน้อยที่สุดทุกสิ้นรอบปีบัญชี) หรือผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์

ในหน่วยการเรียนรู้นี้จะนำเฉพาะวิธีคิดค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรงมาใช้เท่านั้น คำนวณได้ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาทุนของสินทรัพย์} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการให้ประโยชน์}}$$

$$\text{หรือค่าเสื่อมราคา} = (\text{ราคาทุนของสินทรัพย์} - \text{ราคาซาก}) \times \text{อัตราค่าเสื่อมราคา}$$

ตัวอย่างที่ 5 วันที่ 1 มกราคม 2566 กิจการซื้อรถยนต์มาใช้ในกิจการในราคาทุน 630,000 บาท มีอายุการใช้งานได้ 10 ปี สามารถขายเป็นเศษซากได้ 350,000 บาท

$$\text{การคำนวณ ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{630,000 - 350,000}{10} = 28,000 \text{ บาท}$$

การบันทึกบัญชีเป็น ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 2

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ธ.ค.	31	ค่าเสื่อมราคา-รถยนต์	509	28,000	-		
		ค่าเสื่อมราคาสะสม-รถยนต์	107			28,000	-
		คิดค่าเสื่อมราคารถยนต์					

การผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป ดังนี้

บัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม-รถยนต์

เลขที่ 107

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ธ.ค.	31	ค่าเสื่อมราคา	รว.2	28,000	-
								รถยนต์			

บัญชีค่าเสื่อมราคา-รถยนต์

เลขที่ 509

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ธ.ค.	31	ค่าเสื่อมราคา	รว.2	28,000	-						
		สะสม-รถยนต์									

หนี้สงสัยจะสูญ

หนี้สงสัยจะสูญ (Doubtful Account) หมายถึง สิทธิเรียกร้องจากบุคคลอื่นหรือเป็นการประมาณลูกหนี้ที่กิจการคาดว่าจะเรียกเก็บเงินไม่ได้ ไม่ว่าจะเก็บเงินในรูปของเงินสด สินค้า หรือ บริการโดยบุคคลอื่นจะต้องนำเงินสดมาชำระหนี้คืนให้กิจการ

ลูกหนี้ของกิจการในทางบัญชีจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

ลูกหนี้การค้า (Trade Receivable) หมายถึง ลูกหนี้ที่เกิดจากการดำเนินการค้าตามปกติของธุรกิจ และจะมีชื่อบัญชีแตกต่างกันได้ตามประเภทของธุรกิจ เช่น ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ หมายถึง บัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ กิจการประกันภัย หมายถึง บัญชีเบี้ยประกันภัยค้างรับ เงินค้างรับเกี่ยวกับการประกันต่อ และเงินให้กู้ยืม

ลูกหนี้อื่น (Other Receivable) หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินการค้าตามปกติของธุรกิจ เช่น

- ลูกหนี้และเงินให้กู้ยืมแก่กรรมการและลูกจ้าง
- เงินให้กู้ยืมแก่บริษัทในเครือและบริษัทร่วม
- รายได้อื่นค้างรับ

หนี้สูญ (Bad Debt) หมายถึง ลูกหนี้ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว แต่ไม่ได้รับชำระหนี้และได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชี ดังนั้นหนี้สูญจึงเป็นบัญชีค่าใช้จ่ายที่แสดงในงบกำไรขาดทุน

ค่าเผื่อหนี้สูญ หรือค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (Allowance for Doubtful Accounts) หมายถึง จำนวนที่กั้นไว้สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ และถือเป็นบัญชีปรับมูลค่า (Valuation Account) ที่ตั้งขึ้นเพื่อแสดงเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้ในงบการเงินเพื่อให้คงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บได้ ดังนั้น เมื่อเป็นบัญชีปรับมูลค่าจึงต้องนำไปหักออกจากบัญชีลูกหนี้ในงบฐานะการเงินเพื่อให้คงเหลือลูกหนี้สุทธิที่คาดว่าจะเก็บเงินได้ถ้าคิดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจากยอดลูกหนี้ปลายงวด ต้องดูบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเดิมในบัญชีด้วยถ้าคิดจากยอดขายก็คิดจากยอดขายของปีนั้น

การบันทึกบัญชีหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

วิธีตั้งค่าเผื่อ (Allowance method) จะประมาณหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้ โดยคำนวณจากยอดขายหรือจากยอดลูกหนี้แล้วบันทึกจำนวนที่ประมาณขึ้นนั้น โดย

เดบิต	หนี้สงสัยจะสูญ (เป็นบัญชีค่าใช้จ่าย)	XX
เครดิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (เป็นบัญชีปรับมูลค่าลูกหนี้)	XX

รายการนี้ทำในรอบระยะเวลาบัญชีที่บันทึกรายการขายวิธีนี้เป็นวิธีที่ถูกต้องตามหลักการบัญชีว่าด้วยการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับรายได้
ของรอบระยะเวลาบัญชี และบัญชีลูกหนี้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี จะแสดงในมูลค่าที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แม้ว่าวิธีนี้จะต้องมี
การประมาณจำ นวนหนี้สงสัยจะสูญขึ้นก็ตามการประมาณอาจจะทำได้โดยอาศัยประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต สภาพของตลาดใน
ปัจจุบันและการวิเคราะห์ยอดลูกหนี้ค้างชำระ

การตัดจำหน่ายหนี้สูญ

เมื่อมีการทวงถามหนี้จากลูกหนี้จนถึงที่สุดแล้วลูกหนี้ก็ยังไม่ชำระหนี้และกิจการได้ดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายภาษี
อากรแล้ว ให้กิจการตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นหนี้สูญ โดย

เดบิต	หนี้สูญ	XX
	เครดิต ลูกหนี้	XX

และในขณะเดียวกันก็ให้ลดจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญด้วยจำนวนเดียวกัน โดย

เดบิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	XX
	เครดิต หนี้สงสัยจะสูญ	XX

การตัดจำหน่ายหนี้สูญ

เมื่อมีการทวงถามหนี้จากลูกหนี้จนถึงที่สุดแล้วลูกหนี้ก็ยังไม่ชำระหนี้และกิจการได้ดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายภาษีอากรแล้วให้กิจการตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นหนี้สูญ โดย

เดบิต	หนี้สูญ	XX	
	เครดิต	ลูกหนี้	XX

และในขณะเดียวกันก็ให้ลดจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญด้วยจำนวนเดียวกัน โดย

เดบิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	XX	
	เครดิต	หนี้สงสัยจะสูญ	XX

ในกรณีที่กิจการต้องการตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นสูญ เมื่อคาดหมายได้ค่อนข้างแน่นอนว่าจะไม่ได้รับชำระหนี้ และยังตัดจำหน่ายตามกฎหมายภาษีอากรไม่ได้ อาจจะเป็นการสมควรที่จะตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นสูญโดยการลดจำนวนลูกหนี้ลงพร้อมกับจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ มีผู้โต้แย้งว่าถ้าไม่อาจตัดเป็นหนี้สูญได้อย่างแท้จริงแล้วก็ไม่ควรตัดจำหน่ายจากบัญชี ควรจะให้คงอยู่ทั้งบัญชีลูกหนี้และบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเช่นเดิม เพราะแม้จะคงอยู่ก็มิได้ทำให้ลูกหนี้สุทธิแสดงมูลค่าเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็มีผู้โต้แย้งว่าถ้าหากยังคงให้มีอยู่ในบัญชี และสะสมเป็นเวลานานจะทำให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติทางการบัญชี เพราะมีจำนวนมาก

ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเกินความต้องการ

กรณีที่หนี้สงสัยจะสูญมูลค่า นวมเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ บางครั้งอาจจะพบว่าหนี้สงสัยจะสูญที่คำนวณได้น้อยกว่าจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ตั้งอยู่ในบัญชีแล้ว ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะจำนวนลูกหนี้ลดน้อยลงเมื่อเทียบกับระยะเวลาบัญชีปีก่อน หรือได้รับชำระเงินจากลูกหนี้ที่คาดว่าจะสูญ ซึ่งเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนหนี้สงสัยจะสูญทั้งหมดดังนั้นจึงควรปรับปรุงจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญให้คงเหลือเท่ากับจำนวนที่ประมาณได้ เพราะมิฉะนั้นแล้วจะทำให้มูลค่าของลูกหนี้แสดงไว้ต่ำไป การปรับปรุงนี้อาจกระทำได้ 2 วิธี คือให้ถือเป็นรายได้ของกิจการ แต่มีผู้โต้แย้งว่ารายการปรับปรุงดังกล่าวไม่ใช่ลักษณะการเกิดของรายได้แต่เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีเท่านั้น อีกวิธีหนึ่ง คือนำไปลดค่าใช้จ่ายลง ซึ่งก็มีผู้โต้แย้งเช่นกันโดยให้เหตุผลว่าจะทำให้การแสดงค่าใช้จ่ายจริงมีจำนวนต่ำไป

หนี้สูญได้รับคืน

ในบางรอบระยะเวลาบัญชี กิจการอาจจะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ที่ได้จำหน่ายเป็นหนี้สูญไปแล้ว วิธีการบัญชีอาจกระทำได้โดยถือเอาเงินที่ได้รับเป็นรายได้อื่น หรือนำไปเพิ่มบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญผู้สนับสนุนวิธีแรกให้เหตุผลว่า เมื่อกิจการได้จำหน่ายลูกหนี้รายใดเป็นหนี้สูญแล้วก็ถือว่า ความสัมพันธ์กับลูกหนี้รายนั้นสิ้นสุดลงและกระบวนการเกี่ยวเนื่องกับการขายและชำระเงินครบถ้วนแล้วสำหรับลูกหนี้รายนั้น หากมีการชำระเงินในภายหลังถือว่าเป็นการได้รับเงินโดยไม่ได้คาดหวังไว้ จึงควรถือเป็นรายได้อื่น

ผู้สนับสนุนวิธีที่ 2 เห็นว่าถ้าหากลูกหนี้ที่จำหน่ายเป็นสูญแล้วชำระหนี้ให้กิจการ การลงบัญชีกลับรายการเดิมโดยการตั้งบัญชีลูกหนี้รายนั้นขึ้นใหม่ และเพิ่มบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญด้วยจำนวนเดียวกันโดยถือเสมือนหนึ่งว่า ไม่เคยจำหน่ายลูกหนี้นั้นเป็นสูญมาก่อน และลงรายการการชำระเงินที่ได้รับนั้นเป็นการชำระหนี้ปกติ

กรณีที่มีการตัดหนี้สูญเป็นไปตามเกณฑ์กฎหมายภาษีอากร การลงรายการหนี้สูญได้รับคืน คือ

1. เดบิตตั้งบัญชีลูกหนี้ขึ้นใหม่ และเครดิตหนี้สูญได้รับคืน ซึ่งถือเป็รายได้อื่น

เดบิต	ลูกหนี้	XX	
	เครดิต	หนี้สูญได้รับคืน	XX

2. ลงบัญชีรับเงินสด และเครดิตบัญชีลูกหนี้

เดบิต	เงินสด	XX	
	เครดิต	ลูกหนี้	XX

กรณีที่มีการตัดหนี้สูญเป็นเพียงรายการทางการบัญชี การลงรายการหนี้สูญได้รับคืน คือ

1. เดบิตตั้งบัญชีลูกหนี้ขึ้นใหม่ และเครดิตบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ เป็นการกลับรายการที่ลงไว้ในตอนตัดจำหน่ายบัญชี

เดบิต	ลูกหนี้		XX	
	เครดิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		XX

2. ลงบัญชีเงินสด และเครดิตบัญชีลูกหนี้

เดบิต	เงินสด		XX	
	เครดิต	ลูกหนี้		XX

วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ

วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ ที่นิยมใช้มี 3 วิธี ดังนี้

1 **คำนวณเป็นร้อยละของยอดขาย (Percentage of Sales)** วิธีนี้กิจการจะต้องวิเคราะห์จากประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับจำนวนลูกหนี้ที่เก็บไม่ได้ เทียบเป็นอัตราส่วนกับยอดขาย คือ

1.1 คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายรวมโดยถือว่าการขายเป็นรายการที่ก่อให้เกิดลูกหนี้ และอัตราส่วนของการขายสัมพันธ์กับจำนวนหนี้ที่เก็บไม่ได้

1.2 คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายเชื่อโดยถือว่าการขายเชื่อสัมพันธ์โดยตรงกับลูกหนี้ ส่วนการขายเงินสดไม่ได้อาจก่อให้เกิดลูกหนี้แต่อย่างไร

2 **คำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้คงเหลือ (Percentage of Outstanding Receivable)**

2.1 คำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ โดยถือว่าอัตราส่วนของจำนวนหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ทั้งหมดจะคงที่

2.2 คำนวณโดยจัดกลุ่มลูกหนี้จำแนกตามอายุของหนี้ที่ค้างชำระ โดยถือว่าลูกหนี้ที่ค้างชำระนานจะมีโอกาสไม่ชำระหนี้มากกว่าลูกหนี้ที่เริ่มเกิดขึ้น

3 คำนวณโดยพิจารณาลูกหนี้แต่ละรายและจะรวมเฉพาะรายที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้เท่านั้นเป็นหนี้สงสัยจะสูญ วิธีนี้อาจจะกระทำได้ยากในธุรกิจที่มีลูกหนี้จำนวนมาก

ตัวอย่าง การประมาณหนี้สงสัยจะสูญจากยอดขาย

บัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นบัญชีปรับมูลค่าลูกหนี้จึงนำไปหักลดบัญชีลูกหนี้การค้าในงบฐานะการเงิน เพื่อแสดงมูลค่าลูกหนี้สุทธิใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่คาดว่าจะเรียกเก็บเงินได้ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6 ร้านยิ้มบริการรับรายได้ค่าบริการซ่อมรถยนต์ปี 2565 จำนวน 100,000 บาท ปี 2566 จำนวน 120,000 บาท กิจกรรมประมาณหนี้สงสัยจะสูญจากยอดรายรับที่เก็บเงินไม่ได้ ในอัตราร้อยละ 1 ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2566 มีลูกหนี้ที่ตัดจำหน่ายเป็นหนี้สูญปี 2566 จำนวน 950 บาท จะบันทึกรายการได้ดังนี้

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 กิจกรรมตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญโดยลงบัญชีดังนี้

เดบิต	หนี้สงสัยจะสูญ	1,000	
	เครดิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	1,000

ถ้ากิจการตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นหนี้สูญ 950 บาท ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2566 การลงบัญชีจะเป็น ดังนี้

(ก) กรณีตัดจำหน่ายเป็นหนี้สูญได้ตามกฎหมายภาษีอากร

เดบิต	หนี้สูญ	950		
	เครดิต		ลูกหนี้	950
เดบิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	950		
	เครดิต		หนี้สงสัยจะสูญ	950

(ข) กรณีตัดจำหน่ายเป็นหนี้สูญที่ไม่เข้าข่ายการยอมรับตามกฎหมายภาษีอากร

เดบิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	950		
	เครดิต		ลูกหนี้	950

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566 กิจการจะลงบัญชีบันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญดังนี้

เดบิต	หนี้สงสัยจะสูญ	1,200	
	เครดิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	1,200

งบการเงินของปี 2566 จะปรากฏดังนี้

งบฐานะการเงิน

	หมายเหตุฯ	หน่วย : บาท
ลูกหนี้ (สุทธิ)	①	398,750
หมายเหตุประกอบงบการเงิน ①		
ลูกหนี้	400,000	
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<u>1,250</u>	
ลูกหนี้สุทธิ	<u>398,750</u>	

งบกำไรขาดทุน

กรณี ก		กรณี ข	
ค่าใช้จ่าย		ค่าใช้จ่าย	
หนี้สูญ	950	หนี้สงสัยจะสูญ	1,250
หนี้สงสัยจะสูญ	250		

➤ หนี้สูญได้รับคืน

สมมติต่อไปว่าปี 2567 มีลูกหนี้ที่ตัดเป็นหนี้สูญ 100 บาท นำเงินมาชำระหนี้กิจการจะบันทึกบัญชี โดย

กรณี ก

เดบิต	ลูกหนี้		100
	เครดิต	หนี้สูญได้รับคืน (เป็นรายได้อื่น)	100
เดบิต	เงินสด		100
	เครดิต	ลูกหนี้	100

กรณี ข

เดบิต	ลูกหนี้		100
	เครดิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	100
เดบิต	เงินสด		100
	เครดิต	ลูกหนี้	100

การประมาณหนี้สงสัยจะสูญจากยอดลูกหนี้สิ้นปี

กิจการบางแห่งประมาณค่าใช้จ่ายหนี้สูญจากยอดลูกหนี้ ณ วันสิ้นรอบบัญชีจำนวนร้อยละที่ใช้ในการประมาณขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร หนี้สงสัยจะสูญที่ประมาณขึ้นควรมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ตามสถานการณ์ของธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจำนวนหนึ่ง หนี้สงสัยจะสูญนี้จึงอาจจะมากในบางรอบระยะเวลาบัญชีก็ได้

ตัวอย่างที่ 7 สมมติ ณ วันสิ้นปี 2566 กิจการมียอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในบัญชีจำนวน 1,000 บาท และกิจการต้องการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญให้มีจำนวนร้อยละ 2 ของลูกหนี้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี ซึ่งมีจำนวน 300,000 บาท

การบันทึกรายการบัญชี โดย

เดบิต	หนี้สงสัยจะสูญ	5,000.-	
	เครดิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	5,000.-

งบการเงินของปี 2566 จะปรากฏดังนี้

	งบฐานะการเงิน	
	หมายเหตุฯ	หน่วย : บาท
ลูกหนี้ (สุทธิ)	①	294,000
หมายเหตุประกอบงบการเงิน ①		
ลูกหนี้	300,000	
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<u>6,000</u>	
ลูกหนี้การค้าสุทธิ	<u>294,000</u>	

สมมติว่า ณ วันสิ้นปี 2566 บัญชีลูกหนี้แสดงยอด 400,000 บาท รายการบัญชีตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นดังนี้

เดบิต	หนี้สงสัยจะสูญ	2,200
	เครดิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
		2,200

งบการเงินของปี 2566 จะปรากฏดังนี้

งบฐานะการเงิน		
	หมายเหตุฯ	หน่วย : บาท
ลูกหนี้ (สุทธิ)	①	392,000
หมายเหตุประกอบงบการเงิน ①		
ลูกหนี้	400,000	
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<u>8,000</u>	
ลูกหนี้สุทธิ	<u>392,000</u>	

งบกำไรขาดทุนปี 2566

กรณี ก		กรณี ข	
ค่าใช้จ่าย		ค่าใช้จ่าย	
หนี้สูญ	200	หนี้สงสัยจะสูญ	2,000
หนี้สงสัยจะสูญ	2,000		

ต่อมาปี 2567 สมมติลูกหนี้ที่ตัดจำหน่ายเป็นหนี้สูญ 200 บาท ในปี 2566 นั้นนำเงินมาชำระ

กรณี ก		กรณี ข	
เดบิต ลูกหนี้	200	เดบิต ลูกหนี้	200
เครดิต หนี้สูญได้รับคืน	200	เครดิต ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	200
เดบิต เงินสด	200	เดบิต เงินสด	200
เครดิต ลูกหนี้	200	เครดิต ลูกหนี้	200

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566 บัญชีลูกหนี้มียอด 500,000 บาท

กรณี ก	เดบิต	หนี้สงสัยจะสูญ	2,000
		เครดิต ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	2,000
กรณี ข	เดบิต	หนี้สงสัยจะสูญ	1,800
		เครดิต ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	1,800

งบฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566

	หมายเหตุฯ	หน่วย : บาท
ลูกหนี้ (สุทธิ)	①	490,000
หมายเหตุประกอบงบการเงิน ①		
ลูกหนี้	500,000	
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<u>10,000</u>	
ลูกหนี้สุทธิ	<u>490,000</u>	

งบกำไรขาดทุนปี 2566

กรณี ก		กรณี ข	
รายได้อื่น		ค่าใช้จ่าย	
หนี้สูญได้รับคืน	200	หนี้สงสัยจะสูญ	1,800
ค่าใช้จ่าย			
หนี้สงสัยจะสูญ	2,000		

ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเกินความต้องการ

ในกรณีที่ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญมีจำนวนเกินความต้องการมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 101 เสนอให้มีการลดยอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลง และให้แสดงจำนวนที่เกินความต้องการเป็นรายการเครดิตในหัวข้อค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

ตัวอย่างที่ 8 ร้านปลาปากบริการ มีลูกหนี้ ณ วันสิ้นปี 2565 จำนวน 600,000 บาท และ ณ วันสิ้นปี 2566 บัญชีลูกหนี้แสดงยอด 400,000 บาท ร้านปลาปากบริการได้ประมาณหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 5 ของยอดลูกหนี้คงเหลือสิ้นปี

การบันทึกบัญชีในวันที่ 31 ธันวาคม 2565 เป็นดังนี้

เดบิต	หนี้สงสัยจะสูญ	30,000.-	
	เครดิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	30,000.-

การบันทึกบัญชีในวันที่ 31 ธันวาคม 2566 เป็นดังนี้

เดบิต	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	10,000.-	
	เครดิต	หนี้สงสัยจะสูญ	10,000.-

11.3.7

วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป

วัสดุสำนักงาน (Office supplies) หรือเรียกว่า วัสดุสิ้นเปลือง (Supplies Used) หมายถึง วัสดุสิ้นเปลืองไปตามสภาพการใช้งาน เป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีอายุการใช้งานส่วนใหญ่ซื้อมาแล้วใช้หมดสภาพไปทันทีที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก โดยทั่วไปอายุใช้งานมักจะไม่เกิน 1 ปี หรือเป็นของใช้เล็ก ๆ น้อย ๆ ในสำนักงาน มีลักษณะเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนที่ใช้แล้วหมดไป เช่น น้ำยาลบคำผิด น้ำยาลบกระดาษไข กระดาษอัดสำเนา ลวดเย็บกระดาษ เป็นต้น

ในวันที่กิจการซื้อวัสดุสำนักงานมาใช้ กิจการจะบันทึกวัสดุสำนักงาน หรือวัสดุสิ้นเปลืองเป็นบัญชีสินทรัพย์ทั้งจำนวน เมื่อวันสิ้นงวดบัญชีกิจการจะต้องตรวจนับวัสดุสำนักงานว่ามีจำนวนคงเหลือเท่าใดและจะปรับปรุงบัญชีวัสดุสำนักงานให้มียอดคงเหลือเท่ากับจำนวนจริงที่ตรวจนับได้และบันทึกบัญชีวัสดุสำนักงานที่ใช้ไปเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้

วัสดุสำนักงานต้นงวด	XX
บวก วัสดุสำนักงานที่ซื้อระหว่างปี	XX
วัสดุสำนักงานที่มีอยู่ทั้งสิ้น	XX
หัก วัสดุสำนักงานปลายงวด	XX
วัสดุสำนักงานใช้ไป	XX

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
-	-	วัสดุสำนักงาน (วัสดุสิ้นเปลือง)	106	XX	-		
		เงินสด/เจ้าหนี้การค้า	201/101			XX	-
		ซื้อวัสดุสำนักงานเป็นเงินสด/เงินเชื่อ					
ธ.ค.	31	วัสดุสำนักงานใช้ไป (วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป)	508	XX	-		
		วัสดุสำนักงาน	106			XX	-
		ปรับปรุงวัสดุสำนักงานใช้ไป					

- บัญชีวัสดุสำนักงานใช้ไป (Supplies Used) เป็นบัญชีค่าใช้จ่ายจะแสดงในงบกำไรขาดทุน
- บัญชีวัสดุสำนักงาน (Office Supplies) เป็นสินทรัพย์หมุนเวียนจะแสดงในงบฐานะการเงิน

ตัวอย่างที่ 9 1 มกราคม 2566 มีวัสดุสำนักงาน 16,000 บาท และซื้อระหว่างงวด 50,000 บาท เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2566 มีวัสดุสำนักงานเหลืออยู่ 18,000 บาท

การคำนวณ

วัสดุสำนักงานต้นงวด (1 ม.ค. 66)	16,000 บาท
บวก ซื้อวัสดุสำนักงานระหว่างงวด	<u>50,000</u> บาท
วัสดุสำนักงานมีอยู่ทั้งสิ้น	66,000 บาท
หัก วัสดุสำนักงานปลายงวด (31 ธ.ค. 2566)	<u>18,000</u> บาท
วัสดุสำนักงานใช้ไป	<u>48,000</u> บาท

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 2

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
-	-	วัสดุสำนักงาน	106	50,000	-		
		เงินสด	101			50,000	-
		ซื้อวัสดุสำนักงานเป็นเงินสด					
ธ.ค.	31	วัสดุสำนักงานใช้ไป	510	48,000	-		
		วัสดุสำนักงาน	106			48,000	-
		ปรับปรุงวัสดุสำนักงานใช้ไป					

บัญชีเงินสด

เลขที่ 101

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						-	-	วัสดุสำนักงาน	รว.2	50,000	-

บัญชีวัสดุสำนักงาน

เลขที่ 106

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	1	ยอดยกมา	✓	16,000	-	ธ.ค.	31	วัสดุสำนักงานใช้ไป	รว.2	48,000	-
-	-	เงินสด	รว.2	50,000	-			ยอดยกไป	✓	18,000	-
				66,000	-					66,000	-
2568											
ม.ค.	1	ยอดยกมา		18,000	-						

บัญชีวัสดุสำนักงานใช้ไป

เลขที่ 510

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ธ.ค.	31	วัสดุสำนักงาน	รว.2	48,000	-						

11.4 การแก้ไขข้อผิดพลาดทางบัญชี

การแก้ไขข้อผิดพลาดทางบัญชี (Correction of Errors) หมายถึง การบันทึกรายการทางบัญชีแล้วมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น

ข้อผิดพลาดทางบัญชีเกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

- 1 สิ้นบันทึกรายการค้าเมื่อพบข้อผิดพลาดดังกล่าวให้แก้ไขโดยบันทึกรายการค้าลงในสมุดรายวันทั่วไป และผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท
- 2 บันทึกจำนวนเงินผิดอย่างเดียว ส่วนชื่อบัญชีและหมวดบัญชีบันทึกถูกต้องแล้ว การแก้ไขคือ เขียนจำนวนเงินที่ถูกต้องแล้วเซ็นชื่อกำกับไว้ หรืออาจบันทึกเพิ่มหรือลดจำนวนเงินก็ได้
- 3 บันทึกรายการสลับด้าน การแก้ไขให้ บันทึกกลับรายการที่ผิดและบันทึกบัญชีที่ถูกต้อง
- 4 บันทึกชื่อบัญชีผิด ส่วนจำนวนเงินถูกต้องหรือผิดพลาดด้วย การแก้ไข ให้ดำเนินการดังนี้
 - 1) ตรวจสอบการบันทึกบัญชีที่ผิดพลาดว่าบันทึกอย่างไร ให้บันทึกกลับรายการโดยบัญชีที่เดบิตให้แก้ไขโดยการเครดิตบัญชีที่เครดิตให้แก้ไขโดยการเดบิต
 - 2) เมื่อบันทึกกลับรายการแล้ว ให้บันทึกบัญชีที่ถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 10 ร้านสัญญาบริการตรวจพบข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชีเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2566 ดังนี้

2566

- เม.ย. 30 จ่ายค่าโทรศัพท์เป็นเงินสด จำนวน 1,250 บาท แต่พนักงานไม่ได้ทำการบันทึกบัญชี
- พ.ค. 25 จ่ายค่าใช้จ่ายเบ็ดเสร็จเป็นเงินสด จำนวน 3,600 บาท แต่พนักงานบันทึกเป็นจำนวน 6,300 บาท
- ก.ค. 31 รับดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารจำนวน 3,570 บาท โดยธนาคารได้เพิ่มยอดดอกเบี้ยให้แล้ว แต่พนักงานบันทึกดอกเบี้ยเงินฝากเป็นจำนวน 5,370 บาท
- ส.ค. 6 จ่ายชำระหนี้ร้านยศเป็นจำนวน 5,000 บาท แต่พนักงานบัญชีบันทึกเป็นการรับ ชำระหนี้จากลูกหนี้ - ร้านยศ จำนวน 5,000 บาท
- ต.ค. 11 จ่ายค่ารับรองลูกค้าเป็นเงิน 3,500 บาท แต่พนักงานบัญชีบันทึกบัญชีเป็นการซื้อ วัสดุสำนักงานเป็นเงินเชื่อจากร้านดวงตา

ให้ทำ

แก้ไขข้อผิดพลาดทางบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ธ.ค.	31	ค่าโทรศัพท์	501	1,250	-		
		เงินสด	101			1,250	-
		บันทึกบัญชีการจ่ายค่าโทรศัพท์					
		เงินสด	101	2,700	-		
		ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	502			2,700	-
		บันทึกบัญชีแก้ไขการจ่ายค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดสูงกว่าความเป็นจริง					
		ดอกเบียร์	402	1,800	-		
		เงินฝากธนาคาร	102			1,800	-
		บันทึกรายการแก้ไขการรับดอกเบียร์เงินฝากธนาคารที่สูงกว่าความเป็นจริง					
		ลูกหนี้ - ร้านยศ	103	5,000	-		
		เงินสด	101			5,000	-
		ยกเลิกรายการรับชำระหนี้คิดบัญชี					
		เจ้าหนี้ - ร้านยศ	301	5,000	-		
		เงินสด	101			5,000	-
		บันทึกการจ่ายชำระหนี้แก่ร้านยศ					
		เจ้าหนี้ - ร้านดวงตา	202	3,500	-		
		วัสดุสำนักงาน	104			3,500	-
		ยกเลิกรายการซื้อวัสดุสำนักงานเป็นเงินเชื่อ					
		ค่ารับรอง	503	3,500	-		
		เงินสด	101			3,500	-
		จ่ายค่ารับรองเป็นเงินสด					

11.5 งบทดลองหลังปรับปรุง

งบทดลองหลังปรับปรุง (Adjusted Trial Balance) เป็นงบทดลองที่จัดทำขึ้นหลังจากมีการปรับปรุงบัญชี เพื่อให้ยอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภทถูกต้องก่อนทำการปิดบัญชี

เมื่อกิจการปรับปรุงบัญชีแล้วจะต้องทำการหายอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภทหลังปรับปรุงเพื่อที่จะได้บัญชีแยกประเภทหลังปรับปรุงบัญชีให้มียอดคงเหลือที่ถูกต้องไปจัดทำงบทดลองหลังปรับปรุงเพื่อนำไปบันทึกรายการปิดบัญชีเมื่อสิ้นงวดบัญชี หรือเพื่อนำไปบันทึกการเปิดบัญชีในงวดบัญชีใหม่ นอกจากนี้งบทดลองหลังปรับปรุงยังสามารถแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินล่วงหน้าได้อย่างถูกต้อง

การทำงานทดลองหลังปิดบัญชี

1

จัดทำทดลองก่อนรายการปรับปรุง

2

นำรายการปรับปรุงบัญชีที่บันทึกในสมุดรายวันทั่วไปมาปรับยอดกับบัญชีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปรากฏอยู่ในงบทดลองก่อนปรับปรุงทั้งด้านเดบิตและด้านเครดิตที่ละรายการตามชื่อบัญชีต่าง ๆ ที่ได้บันทึกการปรับปรุงบัญชีไว้ โดยบัญชีใดเดิมมีอยู่แล้วในงบทดลองก็ไม่ต้องเขียนชื่อบัญชีใหม่ ถ้าบัญชีที่ถูกปรับปรุงบัญชีไม่มีชื่ออยู่ในงบทดลองเดิมให้เติมชื่อบัญชีใหม่ต่อท้ายในงบทดลองเดิมพร้อมด้วยจำนวนเงิน

3

การปรับปรุงจำนวนเงินของยอดคงเหลือบัญชีแยกประเภททำได้โดยการบวกหรือหักออกจากจำนวนเงินเดิม ดังนี้

- บัญชีใดมีจำนวนเงินด้านเดบิต และเมื่อปรับปรุงบัญชีด้วยจำนวนเงินที่เดบิตให้นำมาบวกเพิ่มยอดคงเหลือของบัญชื่อนั้นทางด้านเดบิต
- บัญชีใดมีจำนวนเงินด้านเครดิต และเมื่อปรับปรุงบัญชีด้วยจำนวนเงินที่เครดิตให้นำมาบวกเพิ่มยอดคงเหลือเครดิตของบัญชื่อนั้น
- บัญชีใดถูกปรับปรุงบัญชีด้วยจำนวนเงินที่ต่างด้านกันให้นำไปหักออกจากยอดคงเหลือเดิมแล้วคำนวณจำนวนเงินของยอดคงเหลือใหม่

1

จัดทำทดลองอีกครั้งหนึ่งโดยเรียงลำดับบัญชีให้ถูกต้อง ซึ่งจะเรียกว่างบทดลองหลังปรับปรุง

1

รวมยอดเงินทั้ง 2 ด้าน คือด้านเดบิตและด้านเครดิตของงบทดลองหลังปรับปรุง

การทำงานทดลองหลังปรับปรุงอาจใช้กระดาษทำการช่วยจัดทำเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการคำนวณหายอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภทต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างที่ 11

การทำงานทดลองหลังปรับปรุง

ต่อไปนี้เป็นงบทดลองของร้านยอดบริการ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566

ร้านยอดบริการ
งบทดลอง
วันที่ 31 ธันวาคม 2566

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
		บาท	สต.	บาท	สต.
เงินสด	101	116,000	-		
เงินฝากธนาคาร	102	100,000	-		
ลูกหนี้	103	50,000	-		
วัสดุสำนักงาน	104	7,000	-		
อาคาร	105	240,000	-		
เจ้าหนี้	201			80,000	-
เงินกู้	202			120,000	-
ทุน - นายยอด	301			180,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	302	20,000	-		
รายได้ค่าบริการ	401			272,000	-
เงินเดือน	501	42,200	-		
ค่าเบี้ยประกัน	502	17,800	-		
ค่าโฆษณา	503	36,000	-		
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	504	23,000	-		
		652,000	-	652,000	-

รายการปรับปรุงมีดังนี้

1. วัสดุสำนักงานคงเหลือ 2,200 บาท
2. กิจการยังไม่ได้จ่ายเงินเดือนให้พนักงาน 2 คน เป็นเงินจำนวน 21,000 บาท
3. ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 5% ของลูกหนี้ปลายปี
4. คิดค่าเสื่อมราคาอาคาร 10% ต่อปี
5. ค่าโฆษณาของงวดบัญชีนี้มีจำนวน 24,000 บาท

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 12

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ธ.ค.	31	วัสดุสำนักงานใช้ไป	505	4,800	-		
		วัสดุสำนักงาน	105			4,800	-
		ปรับปรุงวัสดุสำนักงาน					
		เงินเดือน	501	21,000	-		
		เงินเดือนค้างจ่าย	202			21,000	-
		ปรับปรุงเงินเดือนค้างจ่าย					
		หนี้สงสัยจะสูญ	506	2,500	-		
		ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	104			2,500	-
		ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 5% ของลูกหนี้					
		ค่าเสื่อมราคาอาคาร - อาคาร	507	24,000	-		
		ค่าเสื่อมราคาสะสม - อาคาร	108			24,000	-
		คิดค่าเสื่อมราคาอาคาร 10% ต่อปี					
		ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า	106	12,000	-		
		ค่าโฆษณา	503			12,000	-
		ปรับปรุงค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า					

ร้านยอดบริการ
กระดาษทำการงบทดลองหลังปรับปรุง
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2566

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	งบทดลอง		รายการปรับปรุง		งบทดลองหลังปรับปรุง	
		เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
เงินสด	101	116,000	-			116,000	-
เงินฝากธนาคาร	102	100,000	-			100,000	-
ลูกหนี้	103	50,000	-			50,000	-
วัสดุสำนักงาน	106	7,000	-		1) 4,800	2,200	-
อาคาร	107	240,000	-			240,000	-
เจ้าหนี้	202						
เงินกู้	203						
ทุน - นายยอด	301						
ถอนใช้ส่วนตัว	302	20,000				20,000	
รายได้ค่าบริการ	401						
เงินเดือน	501	42,200	-	2) 21,000	-	63,200	-
ค่าเบี้ยประกัน	502	17,800	-			17,800	-
ค่าโฆษณา	503	36,000	-		5) 12,000	24,000	-
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	504	23,000	-			23,000	-
		652,000	-	652,000	-		

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	งบทดลอง		รายการปรับปรุง		งบทดลองหลังปรับปรุง	
		เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
วัสดุสำนักงานใช้ไป	505			1) 4,800	-	4,800	-
เงินเดือนค้างจ่าย	201				2) 21,000		21,000
หนี้สงสัยจะสูญ	504			3) 2,500	-	2,500	-
ค่าเมื่อหนี้สงสัยจะสูญ	104				3) 2,500		2,500
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	507			4) 24,000	-	24,000	-
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	108				4) 24,000		24,000
ค่าโฆษณาการจ่ายล่วงหน้า	105			5) 12,000	-	12,000	-
				64,300	-	64,300	-
						699,500	-

ร้านยอดบริการ
งบทดลองหลังปรับปรุง
วันที่ 31 ธันวาคม 2566

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
		บาท	สต.	บาท	สต.
เงินสด	101	116,000	-		
เงินฝากธนาคาร	102	100,000	-		
ลูกหนี้	103	50,000	-		
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	104			2,500	-
ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า	105	12,000	-		
วัสดุสำนักงาน	106	2,200	-		
อาคาร	107	240,000	-		
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	108			24,000	-
เงินเดือนค้างจ่าย	201			21,000	-
เจ้าหนี้	202			80,000	-
เงินกู้	203			120,000	-
ทุน-นายยอด	301			180,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	302	20,000	-		
รายได้ค่าบริการ	401			272,000	-
เงินเดือน	501	63,200	-		
ค่าเบี้ยประกัน	502	17,800	-		
ค่าโฆษณา	503	24,000	-		
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	504	23,000	-		
วัสดุสำนักงานใช้ไป	505	4,800	-		
หนี้สงสัยจะสูญ	506	2,500	-		
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร		24,000	-		
		699,500	-	699,500	--

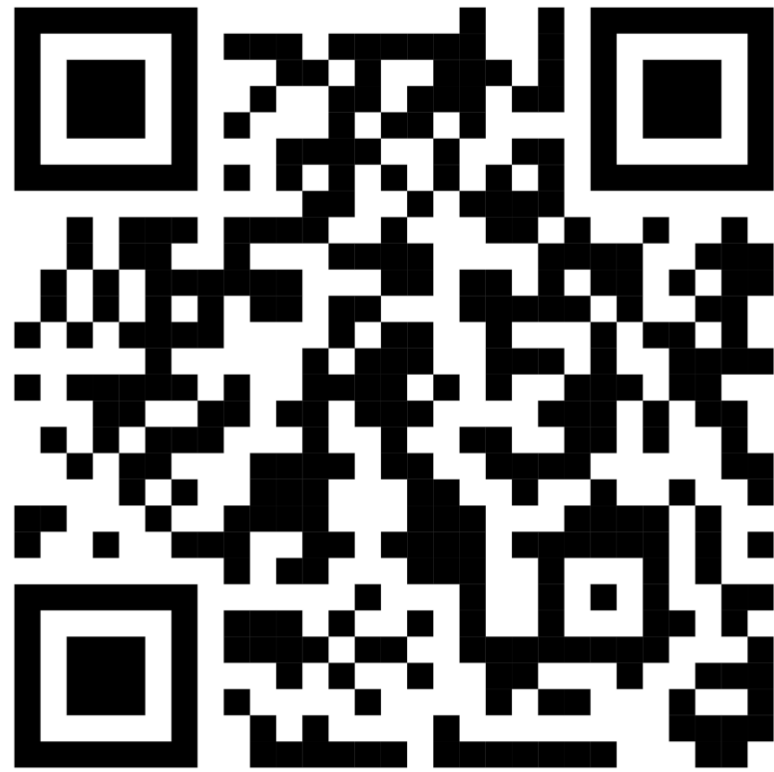
คำศัพท์ทางบัญชี

ศัพท์บัญชี	ศัพท์ภาษาอังกฤษ
รายการปรับปรุง	Adjusting Entries
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	Accrued Expenses
รายได้ค้างรับ	Accrued Revenue
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	Prepaid Expenses
รายได้รับล่วงหน้า	Deferred Income
ค่าเสื่อมราคา	Depreciation Expenses
หนี้สงสัยจะสูญ	Doubtful Account
วัสดุเปลืองใช้ไป	Supplies Used
รอบระยะเวลาบัญชี/งวดบัญชี	Accounting Period
หลักการเกิดขึ้นของรายได้	Revenue Principle
หลักการจับคู่ระหว่างรายได้และค่าใช้จ่าย	Matching Concept of Revenue

ศัพท์บัญชี	ศัพท์ภาษาอังกฤษ
เกณฑ์คงค้าง	Accrual Basis
วิธีเส้นตรง	Straight Line Method
วิธียอดคงเหลือลดลง	Diminishing Balance Method
วิธีจำนวนผลผลิต	Unit Output Method
วิธีตั้งค่าเผื่อ	Allowance Method
คำนวณเป็นร้อยละของยอดขาย	Percentage of Sales
คำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้	Percentage of Outstanding Receivable
วัสดุสำนักงาน	Office Supplies
วัสดุสำนักงานใช้ไป	Supplies Used
การแก้ไขข้อผิดพลาด	Correction of Errors
งบทดลองหลังปรับปรุง	Adjusted Trial Balance

แบบทดสอบท้ายบทเรียนที่ 11

สแกน QR Code เพื่อทำ

